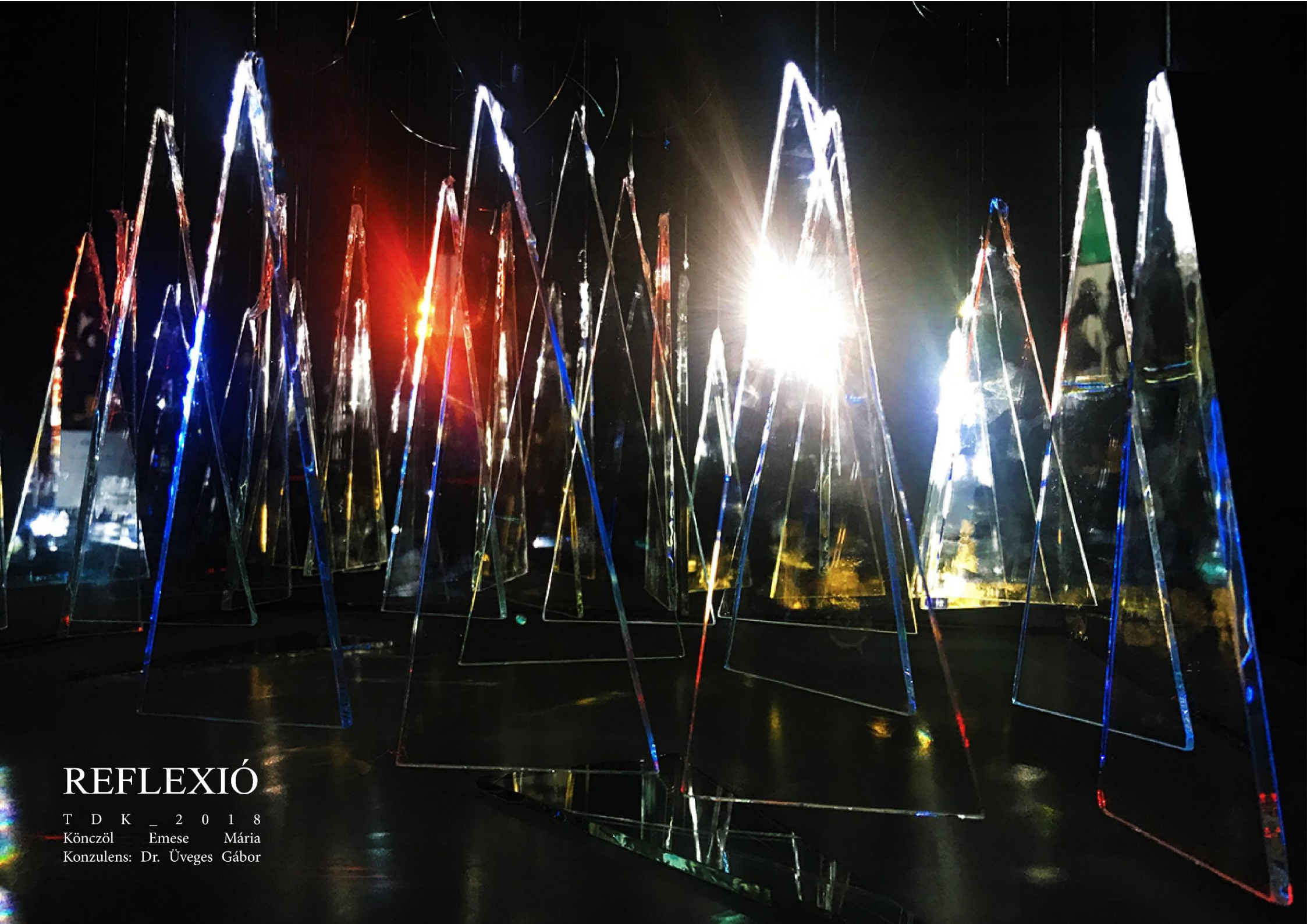




REFLEXIÓ

T D K _ 2 0 1 8

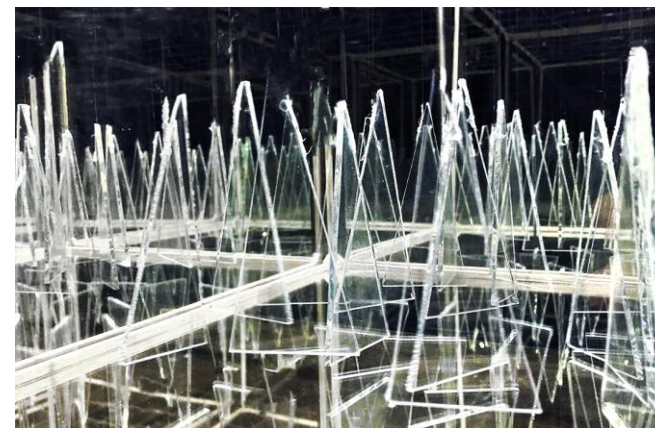
Könczöl — Emese — Mária

Konzulens: Dr. Üveges Gábor

A rend és a káosz egyidejű létezésének tárgyi megfogalmazása volt az alapgondolat, amely nyomán az installációt készítettem. Az abszolút rend megteremtése volt az elsődleges kiindulópont: szabályos üvegháromszögek lógnak felfüggesztve, egymástól egyenlő távolságra egy merev acélvázkockán. Így létrejött egy szigorú és rendezett kompozíció.

Ezt a közeget próbáltam fellazítani. Kezdetben festéssel próbálkoztam, ez még nem biztosított kellő szabadságot. Az üveg anyagi tulajdonságait felhasználva, az installációra színes fényeket vetítve azonban sikerült életre kelteni a zárt rendszert fizikai beavatkozás nélkül! Így a rend továbbra is jelen van ugyan, de a mozgás, a színék, és a tükröződés feloldja és dinamizálja azt. A vetítéssel végzett kísérletekkel eljutottam odáig, hogy a szigorúan statikus, geometrikus világ mozgásba lendült és egy folyton változó, pulzáló, mozgó világgá alakult át. A rend továbbra is jelen van, de már a fény, a fény által létrehozott „káosz” vonja magára a figyelmet. A rendből megszülető új világ, amely kaotikusnak tűnik elsőre, ám közben a villódzó, csillogó fények teremtette új világgá, új renddé alakul. A szigorú rendben felfüggesztett háromszögek által visszatükrözött színes formák felszabadult táncba kezdtek a falakon, rend és káosz áthatásba kerülve hoztak létre egy több jelentésű világot. Így létrejött a káosz és rend egyidejű jelenléte. A rend ugyanis nem csak a statikus állapotban, de a folyton változó, kavargó forgatagban is jelen van. Már szinte ez tűnik a rendnek és a korábban statikus, rendezett világ tűnhet immár oda nem illőnek, kaotikusnak.

Minden egyes tükröződő kép, kilép eredeti rendszeréből, és felszabadultan lebeg, vibrál a környezetben, elhagyni azonban ténylegesen nem képes az installáció magját. Egyidejűleg lép fel a rend és káosz fizikai megtestesülése.



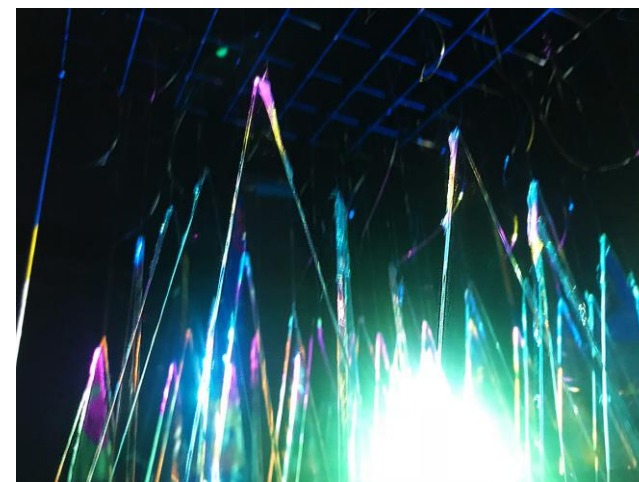
Hasonlatok rendszerében létezünk. Az installációban megjelenő, a statikus rendet feloldó dinamikus rendszere az világunk egész működésének alappillére. Ez nem más, mint a stabil rendszerben megjelenő szabadság.

Már a koncepció létrehozásának a legelején is az emberi jelentéskörre szándékoztam visszavezetni a gondolatot. A háromszög forma az embert jelenti, és ez az a háromszög forma amely éltre kél, mozgásba lép. Ez a fény, ez a „színjáték” szimbolizálja a spiritualitást magát az emberi lelket.

Maga az installáció az egyén keresésének útján született meg. Képessé akartam tenni arra, hogy megjelenítse magát a rendből kilépő egyéniséget. Az üveg háromszögek, a megjelenített 42 személy, egyidejűleg tapasztalja ugyan azt a hatást. A fizikai adottságaik megegyeznek, az inger ami éri őket teljes mértékben ugyan az, és mégis különböznek a fény hatására ébredő reakcióik! Hathom-e két, vagy több emberre valami ugyan úgy, képesek e rendszer nélkül, egymástól eltérő módon reagálni?

Az, hogy két ugyan olyan személyiség nem létezik, teljesen magától értetődő dolog. Hiába érnek minket hasonló behatások, hallgatjuk ugyan azt a zenét vagy tanuljuk ugyan azokat a dolgokat, vagy történnek velünk meg ugyanazok a dolgok, más és más módon reagálunk. Én vagyok én, te vagy te. Nem láthatod, nem érezheted azt, főleg nem ugyan úgy ahogy én!

Komplex rend világában létezünk, de tudattalanul is minduntalan törekszünk a káoszra, valami individualista megcsillanásra, még ha csak kis léptékben is. Különbözni akarunk tudatosan és tudattalanul.



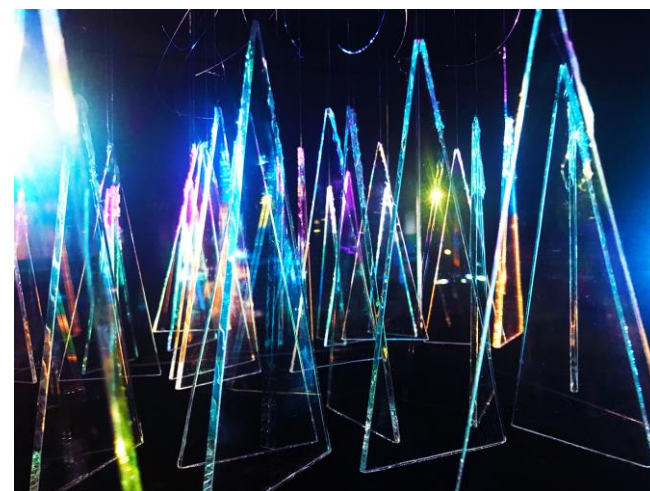
Hiszen személyének különállósága mindenki számára fontos, ennek az eléréséhez pedig - valamilyen mértékben - ténylegesen is ki kell lépünk a sorból!

Ez igaz ránk külső megjelenésünkben, a fizikai valónkban is. Az adott pillanatban hordott ruhánk, az aktuális hajszínünk, szinte sosem egyedi. Tudatosan vagy a nélkül, de próbáljuk követni az adott irányzatokat, trendeket. Ezt tesszük, ám mindig egy kicsit egyedi, egyéni módon. Nem mindig a nagy divattrendek befolyásolnak, sokszor szimplán csak arról van szó, hogy megtetszett egy lány kalapja a buszon, ami akár nekünk is jól állna! De akkor ő én lennék én meg ő? Nem! Az uniformizáló divatot követő egyén egyénisége így is megmarad.

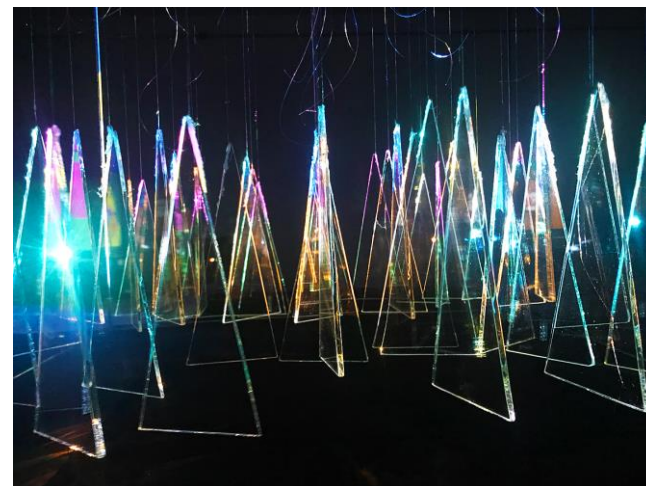
A pragmatizmusból kitörni akkor a legnehezebb, ha az ember alkotni akar valamit, valami mást, valami újat. Az agyunk az addig kapott információkból dolgozik, ebből alkotunk képeket, ezekről álmodunk és ezek alapján értjük meg a körülöttünk lévő világot. Ezért valójában saját kollázsokat hozunk létre, akár csak egy hosszabb szöveg megalkotásakor is. Megtetszett egy adott szókapcsolat, melyet valaki más szájából hallottam, szeretnék hasonló hatást gyakorolni, ezért mostantól én is használom. Az adott eszköztár felhasználásának módja, amiből minden nap dolgozik az agyunk, egyfajta személyes válogatása annak, amit a világból egyénileg tapasztalunk.

Ezeknek a kombinálásból formázhatunk - úgy véljük - egyedi hatást keltő dolgokat, de valójában az e, amit létrehozunk? Valóban egyedi? A válasz keresése a következő lépés, amelyet ki így, ki úgy próbál megtalálni.

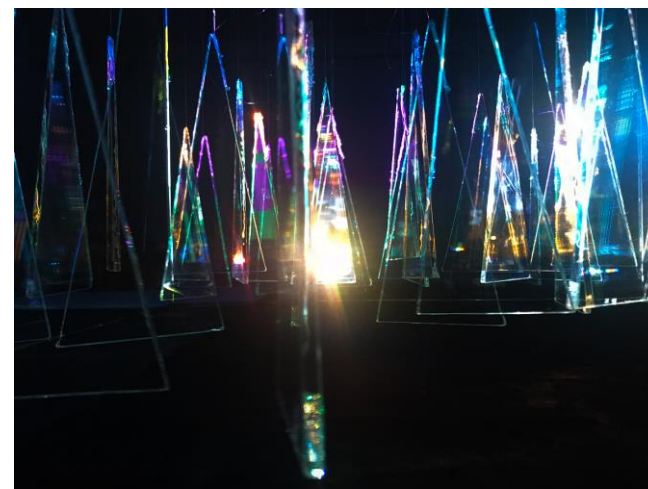
Abban a kombinálási módszerben, amikor képesek vagyunk vizualizálni egy olyan jelenséget, képet, ami valójában nem létezik, ott bújik meg maga az alkotó egyén. Viszont a kötött



közlési formák keretei minduntalan bezárnak, határt alkotnak, hiába akar bármilyen szabad is lenni az elme. Kötött maga az eszköz, az anyag, és még az érzeti jelleg is kategorizálható. Stílusként kategorizáljuk őket, és hibába lesz valami nagyon újszerű és egyedi hangulatú, valahol a világon, valaki fog hasonlót alkotni, - vagy már alkotott is, - még ha nem is ebben a pillanatban. Ráadásul egy önmaga gondolatait kifejezni vágyó elme számára a kortársak alkotásának követése, - az esetlegesen levonható tanulságok, kudarcok, vagy sikerek szempontjából is, - szinte törvényszerű. Saját kritériumunk, hogy a saját művünk más legyen, de az újszerűséggel ne maradjunk le, ne hasonlítson rá, de mégis megugorjon egy adott szintet. Mindenek ellenére valahogy mégis mindig érzékelhető volt az adott korszakra jellemző stílus, irányzat az egyéni szándék ellenére is.



Kérdéses, hogy ez a bizonyos mértékig limitált lehetőségű fizikai megformálásnak tudható-e be, vagy ténylegesen képtelenek vagyunk önálló dolgok megalkotására? A válasz: nem! Hiszen minden gondolat, minden alkotás az egyén önálló alkotása és legalább egy kissé különbözik a hasonló alkotásoktól. Akkor az egyén kilép a sorból, maga mögött hagyja a rendet és ezzel beidegződéseket, tabukat sért és így bizonyos mértékig káoszt teremt. Ez az, ami például a divatban is benne van. Jelen van a trend, de az egyéni választások, módosítások sokasága, káosza is egyszerre.

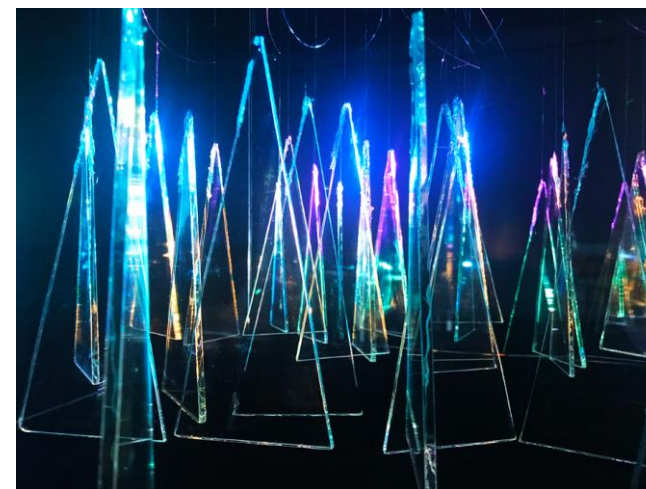


Nem tudunk elvonatkoztatni a körülöttünk lévő világtól, és a benne lévő emberektől, attól pedig, hogy ezen személyek gondolataitól és ezeknek megnyilvánulásaitól elzárjuk magunkat teljesen lehetetlen. Így hát minél több tudatos gondolatot keringtetünk az eredetileg kibontakoztatni kívánt érzés körül, annál inkább kiveszik belőle az a friss és eredeti értelmezés, amit elsőként megéltünk. Amint tudatossá válik, - és ez szinte pillanatok alatt végbe megy, - máris elvész az a friss és üde reakció melyet a lelkünk közvetített. A gondolkodó elme átveszi a helyét és véglegesen

megformálja a gyerekcipőben járó gondolatot. A gondolkodásmódunk tanult rendszer alapján működik és a gondolat alkotási metódusok szintén. Ezért a nyers, egyedi személyiség jegyeink ritkán jelennek meg a maguk tiszta valóságában. Nem ismerek olyan reális képet adó közvetítő eszközt, amelyikkel egyszerre vizuálisan is meglehetne mutatni ezt a mindenkiben máshogy lezajló reflexiós folyamatot. Pedig értelmezésem szerint itt, ebben az első reakcióban található meg utoljára a tiszta, már-már szinte gyermeki őszinteségű értelmezése az általunk tapasztaltaknak.

Az installáció, a 42 „individum” éppen azt a pillanatot igyekszik megjeleníteni, amikor egy adott inger hatására megszületik az egyedi gondolat. Azt a röpké pillanatot amikor az első ösztönös reakcióval vegyített kép felvillan az emberi elmében. Ez egyfajta reflektált kép, amelyben akár felismerhető is lenne a forrás, az addig megélt, megtapasztalt élmények, amelyeket az agy képes visszahozni. Azt, amely az egyén számára a legerőteljesebb érzést keltette. Ez az a gondolatcsíra, mely az agy legelső és legélénkebb reakcióját is magában hordozza. Itt még nem hasonul, nem igazodik semmihez csak az önálló tiszta gondolat.

Ezt jeleníti meg az installáció, a lélek tiszta friss emlékképét. A tovaszálló képek 42 néző vibráló lélekképeit jelenítik meg, miközben ők ugyan azt a mozgóképet figyelik. Minden tükröződő kép, más és más, különböző kiragadott gondolat, melyek a befogadó szintén tiszta érzéseit tükrözve, hangulataikhoz igazodva különböző módon villan bele a személyek gondolataiba. Némelyik csak tovalibben, másik pedig lassan sodródva kering a szabadszemmel sosem látható gondolat ködön. Vibráló hatású a rengeteg féle, rendszertelenül keringő tükrözött kép, de egyet sokáig követve mégis felvehető az adott gondolat a tulajdonos ritmusa, és valódi átalakítás nélkül megkülönböztethető válik az egyén. A ritmusa felismerhetővé válik és követhetővé, hiába változik az adott kép, amit

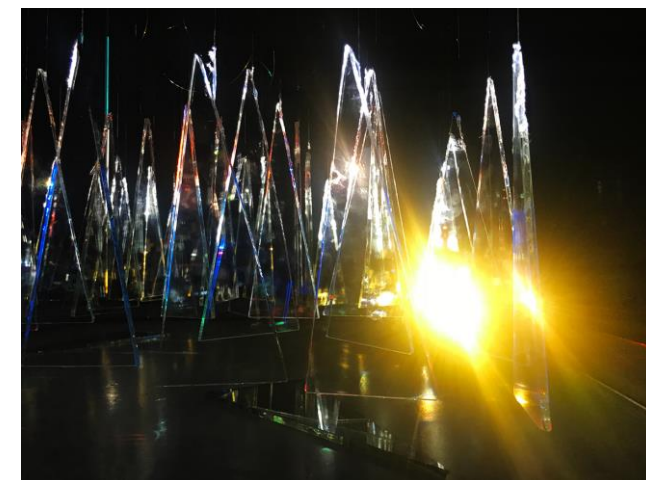
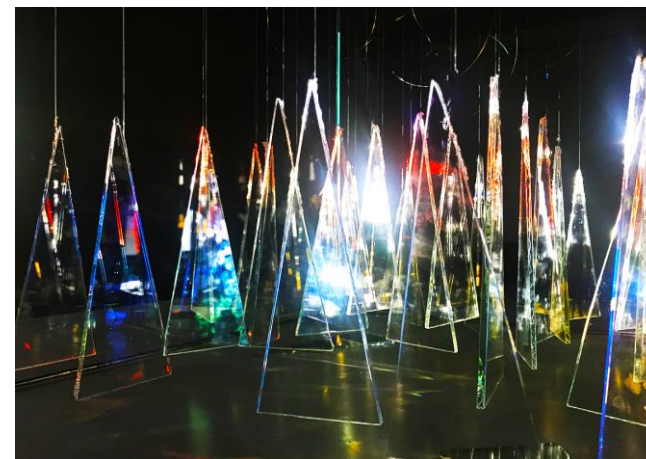


pillanatnyilag tükröz. Ez az a friss gondolat melyet megtartani igen nehéz. Az ember genetikai viselkedésébe kódolt a valahová tartozás igénye, és bár erős önmegvalósító képessége miatt képes levetközni ilyesfajta ösztöneit, de ez sosem spontán történik. Hiszen a hihetetlenül magas ingeráradat között nehéz megtartani az alapgondolatot és irányt, közben pedig ügyelni arra is, hogy lelkünk valódi egyéni lenyomata helyet kapjon, könnyed nem erőltetett jellegét megtartva.

Együttesen figyelve az összes külön mozgó kivetített képet idővel számomra ez egy egészen új értelmezést hozott.

Maga az installáció az egyén keresése útján született meg. Képessé akartam tenni arra, hogy megjelenítse az egyént. Viszont együttesen figyelve a változó ütemben mozgó és változó méretű tükröződött képeket, visszakaptam a vetített filmet. A számtalan képlettöredék, melyek szabálytalanul rendszertelenül mozognak, szinte teljes élményben visszaadják magát az eredeti filmet. Hiszen az alapgondolat, a visszaadni kívánt élmény, nem veszett el a tükröződés hatására, pusztán a tapasztaló személy elméje által átformált értelmezést nyert. Különös megnyilvánulása ez az emberek által használt kommunikációnak is. A megtanult képi jelrendszerek alapján ugyanis ezeket tört és torzított verziójukban is képesek vagyunk olvasni és így érteni a gondolatot.

Ez lényegében az egyén rendje és káosza. Rendjében képes megjeleníteni egyedi mivoltát és jelentéskörét, azonban a többi lélekcsappal összekerülve kaotikus egyveleget alkotva lényegében összeállnak egy vibráló egésszé.



Könczöl Emese Mária

2018